

НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

2 КУРС

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Тиждень/ Дата	Місце проходження практики	Види робіт, завдання
1 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Конференція з навчальної педагогічної практики Проведення майстер-класів з методики викладання мови та літератури у середній школі Оформлення індивідуального плану студента для проходження практики Обговорення практичних завдань практики
2 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Екскурсія до навчального закладу Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
3 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання
4 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного

		віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
5 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання
6 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
7 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання
8 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності;

		Виконання творчого завдання
9 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання
10 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
11 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання
12 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
13 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності	Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання

	014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	
14 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
15 тиждень	Запорізька гімназія № 2 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 88 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька ЗОШ № 90 Запорізької міської ради Запорізької області Запорізька гімназія № 107 Запорізької міської ради Запорізької області	Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; Виконання творчого завдання
16 тиждень	Навчальна лабораторія для спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітня програма Середня освіта (Українська мова і література) Запорізького національного університету	Оформлення звітної документації навчальної педагогічної практики: щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання; творчі завдання. Підсумкова конференція

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У період навчальної педагогічної практики кожен студент індивідуально організовує свою роботу:

- працює у загальноосвітньому навчальному закладі 6 академічних годин щодня, виконує всі види робіт, передбачені практикою;
- має індивідуальний план роботи відповідно до програми навчальної педагогічної практики;
- веде щоденник педагогічних спостережень, де фіксуються результати спостережень і аналізується виконана робота;
- виконує обов'язки помічника класного керівника в організації життєдіяльності учнів на період практики;
- виконує розпорядження адміністрації загальноосвітнього навчального закладу та керівника практики;
- у визначений день консультується з методистом від кафедри української літератури.

ЗАНЯТТЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ (ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАКТИКИ)

Тиждень	Дата	Майстер-класи. Тема. Зміст. (діяльність керівника практики)	Практична / самостійна діяльність студентів
І ТИЖДЕНЬ			
1	27.01.2020 Понеділок	Конференція педагогічної практики Обговорення змісту та структури практики	Обговорення питань: 1. Мета навчальної педагогічної практики. 2. Завдання навчальної педагогічної практики. 3. Графік проходження практики та її зміст: Тиждень – практика у навчальній лабораторії ЗНУ Оформлення щоденника спостережень; аналізу уроків, за якими спостерігали; створення дидактичних засобів навчання Тиждень – практика у школі Дослідження навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, його особливостей; умов, які забезпечують його продуктивність; Аналіз діяльності вчителя як предметника і вихователя, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між професіоналізмом учителя та продуктивністю діяльності дітей; Вивчення особливостей дітей певного віку та класного колективу; Діагностика власного рівня професіоналізму через включення в різні аспекти педагогічної діяльності; 4. Індивідуальні завдання. У період навчальної педагогічної практики кожен студент індивідуально організовує свою роботу: працює у загальноосвітньому навчальному закладі 6 академічних годин щодня, виконує всі види робіт, передбачені практикою; має індивідуальний план роботи відповідно до програми педагогічної практики; веде щоденник педагогічних спостережень, де фіксуються результати спостережень і аналізується виконана робота; виконує обов'язки помічника класного керівника в організації життєдіяльності учнів на період практики; виконує розпорядження адміністрації загальноосвітнього навчального закладу та керівника практики; у визначений день консультується з методистом від кафедри української літератури. 4. Вимоги до звіту навчальної педагогічної практики. Вимоги до оформлення щоденника педагогічних спостережень Вимоги до завдань, що передбачають дослідження навчально-виховного процесу, діяльності вчителя, особливостей розвитку дітей, зокрема і підлітків та їх угруповань.

		Workshop - 3 години Тема 1: Концепція Нової української школи (НУШ). (Сайт + прикріплений документ: https://nus.org.ua/) Презентація про НУШ (прикріплений файл) Особливості вивчення української мови (рекомендації 2019-2020 н.р.). (сайт МОН https://nus.org.ua/news/mo-n-rozrobylo-metodychni-rekomendatsiyi-z-vykladannya-predmetiv-na-2019-2020/ + прикріплений документ) Особливості вивчення української літератури (рекомендації 2019-2020 н.р.). (сайт МОН https://nus.org.ua/news/mo-n-rozrobylo-metodychni-rekomendatsiyi-z-vykladannya-predmetiv-na-2019-2020/ + прикріплений документ)	Самостійна робота 1. Ознайомитись з Концепцією Нової української школи (НУШ). Підготувати порівняльну таблицю: «Традиційна школа / Нова українська школа (НУШ)». На основі порівняльного аналізу підготувати презентацію. 2. Ознайомитись з основними рекомендаціями щодо вивчення української мови у 2019-2020 н.р. Підготувати презентацію «Особливості вивчення української мови у 2019-2020 навчальному році» (звернути увагу на різні форми роботи та критерії оцінювання). 3. Ознайомитись з основними рекомендаціями щодо вивчення української літератури у 2019-2020 н.р. Підготувати презентацію «Особливості вивчення української літератури у 2019-2020 навчальному році» (звернути увагу на різні форми роботи та критерії оцінювання). 4. Створити «портрет» сучасного вчителя-словесника (творче завдання на матеріалі сучасного методичного матеріалу)
1	28.01.2020 Вівторок	Workshop - 4 години Тема 2: Особливості вивчення української мови у середній ланці школи. Програми і підручники з української мови та літератури. Освітні програми: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi Електронні підручники: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki Тема 3: Уроки української мови та літератури у сучасній школі.	Самостійна робота 1. Проаналізувати програми і підручники з української мови та літератури. 2. Підготувати презентацію: аналіз однієї з програм та відповідного до неї підручника з української мови та літератури (сайт МОН України). 3. До будь-якої теми з підручника, який аналізували, розробити дидактичні засоби навчання з мови ТА літератури для візуалізації матеріалу (не менше 3). 1. Перегляд відео-уроків: Урок української мови в 5 класі «Види речень...» https://www.youtube.com/watch?v=YAUEhlaQdPM Відкритий урок з української мови. Вчитель: Погорела І.О. https://www.youtube.com/watch?v=a68KJiN4I8Q Бойко Л.В. Відкритий урок з української літератури в 6 класі https://www.youtube.com/watch?v=PKSV_421_SU

			Учитель року. Урок української літератури у 7 класі. https://www.youtube.com/watch?v=o4KHI4DnYnU 2. Аналіз переглянутих уроків української мови та літератури (визначення структури, мети, завдань уроку, використаних учителем методів, прийомів та засобів навчання).
1	30.01.2020 Четвер	Workshop - 4 години Тема 4: Інтерактивні методи навчання української мови та літератури Тема 5: Сучасні технології навчання на уроках української мови та літератури	Самостійна робота 1. Проаналізувати наявні статті у спеціалізованих журналах щодо використання інтерактивних технологій навчання на уроках української мови та літератури. Підготувати бібліографічний покажчик статей (не менше 20 джерел). 2. Перегляд відео-уроків з використанням інтерактивних методів навчання. Аналіз переглянутих уроків української мови та літератури (визначення структури, мети, завдань уроку, використаних учителем методів, прийомів та засобів навчання). Відкритий урок з української мови. Вчитель: Базилєва Т.П. https://www.youtube.com/watch?v=rBLfFii2FPo Урок української літератури, присвячений творчості Шевченка https://www.youtube.com/watch?v=7to2Zt5QqEU 3. Об'єднатись у групи (за розподілом по школах). Підготувати матеріали для проведення виховного заходу у школі.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

У процесі проведення досліджень за навчально-виховним процесом, діяльністю вчителя, особливостями розвитку дітей, зокрема і підлітків та їх угруповань, студенти можуть використовувати відповідні методики, що додаються.

№ 1. Методика незакінчених речень (за В. А. Семиченко)

Використовується для дослідження ставлення учнів до навчання. Дається початок речення учню, а він дописує речення до кінця. Потім обробляються результати: аналізуються, групуються, виділяється спільне і відмінне; шукаються причинно-наслідкові зв'язки. Наприклад:

1. Мені у школі вчитися..., тому що...
2. Я люблю уроки, на яких...
3. Я люблю вчителів, які...

№ 2. Методика визначення стилю

педагогічного керівництва пізнавальною діяльністю учнів (за Л. В. Кондрашовою)

Спостерігають і фіксують аналіз уроку за поданою позицією цифрою від 1 до 9 і літерою А – авторитарний, Д – демократичний, Л – ліберальний.

АВТОРИТАРНИЙ	ДЕМОКРАТИЧНИЙ	ЛІБЕРАЛЬНИЙ
1. Розподіл функцій між учителем і учнями		
Бере на себе більшість функцій	Оптимальний розподіл функцій	Відходить від керівництва, передає свої функції учням
2. Співвідношення вимогливості й поваги до особистості		
При високому рівні вимогливості, підвищеної строгості і навіть жорстокості не вистачає поваги й довіри до молодшої людини	Максимальна вимогливість та максимальна повага до особистості учня	Вимоги не перевіряються
3. Співвідношення прямих та зворотних зв'язків		
Форми зв'язку: пояснення, вказівка, інструктаж, догана, подяка, директивний характер. Прямі зв'язки домінують над зворотними. Думки учнів малозначущі	Оптимальне поєднання прямих і зворотних зв'язків	Домінують зворотні зв'язки. Часто йде за учнями
4. Врахування міжособистісних стосунків, які склалися в колективі		
Не враховує, посилює напруження у стосунках	Враховує міжособистісні стосунки, але вдається до директивних рішень на користь справи, якщо врахування міжособистісних симпатій йде не на користь справі	Намагається врахувати, але часто поступається при цьому інтересами справи
5. Ставлення до своїх помилок		
Не любить і не вміє визнавати свої помилки, маскує їх	Визнає перед дітьми свої помилки, виправляє їх	Помилки багато, визнає і не надає їм особливого значення

6. Характер постановки завдань перед класом		
Завдання не вмотивовуються, не Пояснюються	Пояснюються і обговорюються	Іде на поводу в учнів
Пояснюються		
7. Кількість і якість виховних впливів		
Велика кількість виховних впливів при їх одноманітності	Кількість виховних впливів менша при їх більшій різноманітності	Ситуативна
8. Співвідношення дисциплінуючих й організуючих впливів		
Дисциплінуючі домінянти	Домінанти-організуючі	Організуючим впливам не надає значення. Дисциплінуючі- ситуативні
9. Співвідношення позитивних і негативних оцінювальних впливів		
Низько оцінює можливості та здібності учнів	Позитивні оцінні судження переважають над негативними	Ситуативні

Методика дослідження характеру

педагогічної взаємодії на уроці (за Н. М. Пивовар)

Спостерігаючи і аналізуючи урок за нижче поданою схемою, фіксувати номер компоненту комунікативної структури уроку цифрою від 1 до 9 й літерою М – монолог або Д – діалог. Після завершення цієї роботи, результати опрацювати. Якщо монолог зафіксовано у п'яти чи більше випадках, то домінує монологічна діяльність (може з елементами діалогічної) або навпаки.

№ з/п	Компоненти комунікативної структури уроку	Урок-монолог	Урок-діалог
1	Мета вчителя	Інформаційне насичення учнів	Розвиток учнів засобами предмету
2	Смисл взаємодії	Оволодіння знаннями-моделями	Оволодіння досвідом через осмислення власних проблем
3	Початок уроку	Постановка завдання, що вимагає вирішення	Переосмислення завдань уроку через усвідомлення проблеми для себе
4	Загальний шлях уроку	Модель-вправи	Міркування- смисли
5	Характер управління	Прямий вплив	Рефлексивне управління
6	Психологічна позиція вчителя	Функціонально-рольова	Особистісно-включена
7	Позиція учня	Виконавець	Активний співавтор
8	Оцінювання	Рівень знань, оцінювання здійснюється за формальними ознаками	Оцінюється особистісне досягнення учня
9	Результат	Знання-значення	Знання-смисли

**№ 4 Методика визначення типу професійної поведінки вчителя
(за Н. М. Кривонос)**

Перед уроком уважно прочитайте назву кожного з семи критеріїв і їх показники трьох рівнів, а також характеристики кожного рівня. На уроці фіксуйте результат, записуючи лише відповідні пари цифр. Наприклад: 1.2; 2.3; 3.3 тощо.

Критерії оцінки	Показники
I. Мотивація	
1.1.Інтерес	мобілізує на роботу
1.2.Необхідність	пізнавальнамотивація
1.3.Без мотивації	безпосередньо переходить до виконання
II. Стратегія організації пізнавального інтересу	дає образ потреб у майбутньому
2.1. Прогнозує результати в образному плані	прогнозує конкретну життєву модель
2.2.Прогнозує в логічній системі	малює результати у вигляді схеми
2.3.Безпрогнозу	безпосередньо переходить до роботи
III. Організація взаємодії	встановлює контакти
3.1.Організація співпереживання	емоційно включає в діяльність
3.2.Організація співроздумів	активізує мисленнєу діяльність
3.3.Немає взаємодії	не включає у взаємодію
IV. Логічна організація матеріалу	чітко, послідовно викладає
4.1.Акцент на конкретизацію	викладає факти і пояснює явища
4.2.Акцент на систематизацію і класифікацію	абстрагує, виявляє причинно-наслідкові зв'язки
4.3.Хаотичність	відсутня послідовність, чіткість
V. Характер інструкцій	дає конкретні поради
5.1. Конкретно-особистісний	бачить роботу кожного
5.2. Загальноінструктивний	зосереджує увагу на інформуванні
5.3. Без адреси або спрямований на себе	автоматично промовляє
VI. Емоційний потенціал	виявляє емоції
6.1. Альтруїзм	відчуває проблеми інших
6.2. Прагматизм	турбує виконання справи
6.3. Аутизм	турбує власна позиція
VII. Самокорекція	контролює поведінку, висловлювання
7.1. Емоційна реакція	переживає результат
7.2. Реальність аналізу	осмислює результат
7.3. Порушення локус-контроля	наслідки результату шукає поза собою

Якщо відповіді:

0,1 – образний тип професійної поведінки

0,2 – раціональний тип

0,1 і 0,2 – творчий

0,3 – відсутність показників

№ 5. Методика визначення характеру взаємодії класного керівника з учнями (за Н. М. Кривонос)

Уважно прочитайте питання і варіанти відповідей. Дослідіть характер взаємодії класного керівника з учнями за напрямками, що відповідають 14 питанням. Результати фіксуйте за допомогою цифри і літери. Наприклад: 1б, 2а, 3а тощо. Проаналізуйте результати.

1. Як часто класний керівник спілкується з учнями класу?
 - а) кілька разів на день, щодня;
 - б) переважно в дні, коли є в класі уроки.
2. Який характер спілкування?
 - а) особистісно орієнтований;
 - б) формально-рольовий.
3. Що є основою спілкування класного керівника з учнями?
 - а) спільні творчі справи;
 - б) дисциплінарні проблеми, контроль і координація дій класу.
4. Чи має класний керівник програму розвитку колективу класу?
 - а) програма діяльності вироблена разом із учнями;
 - б) класний керівник має програму на перспективу, яку розробив сам.
5. Чи обговорюється з учнями класу план проведення кожного заходу?
 - а) план приймається спільно;
 - б) рішення приймає сам класний керівник.
6. Який характер вказівок класного керівника?
 - а) прохання, порада, інформація;
 - б) наказ, команда, розпорядження.
7. Чи всі учні класу мають доручення?
 - а) протягом року всі учні класу мають доручення і відчують особисту відповідальність за спільну справу;
 - б) доручення даються не всім учням, призначає їх, як правило, класний керівник.
8. Яка реакція класного керівника на помилкові дії учнів, провини?
 - а) пояснює, як можна виправити поведінку;
 - б) не пояснює шляхів виправлення, звинувачує, висміює.
9. Як працюють учні у відсутності класного керівника /на зборах, тощо/?
 - а) продовжують самостійно працювати;
 - б) діяльність, як правило, припиняється.
10. Чи часто учні звертаються за допомогою до класного керівника?
 - а) часто, з різноманітних проблем;
 - б) звертаються найчастіше з питань конфліктів.
11. Чи є в класі учні, які відчувають негативне ставлення до себе класного керівника?
 - а) класний керівник демонструє до всіх учнів повагу і любов;
 - б) частина учнів відчуває негативні установки класного керівника стосовно себе.
12. Чи стереотипний в оцінках поведінки класний керівник?
 - а) він обирає різноманітні творчі прийоми впливу;
 - б) стереотипний.
13. Які записи класного керівника у щоденниках учнів переважають?
 - а) констатація, схвалення;
 - б) зауваження, догана.
14. Як підводяться підсумки роботи в класі?
 - а) як колективне обговорення виконаної справи і ставлення учнів;
 - б) висновок робить сам учитель, результати обговорюються завжди.

Вибір відповідей а): характеризує демократичний стиль керівництва, спілкування на основі дружніх стосунків і захоплення спільною діяльністю, творчий тип професійної поведінки.

Вибір відповідей б): характеризує авторитарний стиль керівництва, спілкування – дистанцію і раціональний тип професійної поведінки.

Поєднання відповідей а) і б): каже про один із стилів керівництва з елементами іншого.

№ 6. Методика соціометрія (за Д. Морено)

Запропонуйте учням відповісти на три питання:

1. Якщо у Вас виникають проблеми у виконанні домашнього завдання, до кого з учнів класу Ви звертаєтесь?

2. Якщо Вам запропонують попрацювати у команді, до кого б Ви пішли у команду?

3. Якщо у Вас виникають особистісні проблеми, кому з однокласників Ви довірились би?

Проаналізуйте результати і побудуйте соціограму.

№ 7. Методика дослідження інтересів учнів (за Є. А. Клименком)

Уважно прочитайте карту інтересів. Питання адаптуйте до дітей даного віку.

Запропонуйте дітям відповісти на питання або заповнити бланк відповідей карти інтересів.

Обробіть результати дослідження за поданою нижче інструкцією. Проаналізуйте результати.

КАРТА ІНТЕРЕСІВ

Вам необхідно відповісти на всі питання анкети, не пропускаючи жодного. Якщо те заняття, про яке говориться в питанні, відповідає вашим інтересам (подобається, хотіли б займатися), то у клітинці на листі відповідей під тим же номером поставте знак «+», якщо не відповідає – поставте знак «-», якщо Ви не знаєте, чи сумніваєтеся – знак «0».

1.	Вирішувати математичні задачі, робити складні математичні розрахунки	
2.	Готувати розчини, змішувати реактиви	
3.	Вивчати особливості фізіологічних процесів у різних організмах	
4.	Збирати колекції мінералів	
5.	Робити моделі літаків, планерів, кораблів	
6.	Виконувати роботу з вимірювальними й дослідними приладами	
7.	Читати твори класичної світової літератури	
8.	Читати книги про міліцію	
9.	Знайомитися з історією мистецтва нашої Батьківщини	
10.	Читати книги про виховання дітей, роботу вчителя	
11.	Читати книги про роботу лікарів, медичні журнали	
12.	Піклуватися про затишок у приміщенні	
13.	Читати військову літературу	
14.	Слухати оперну і симфонічну музику	
15.	Читати книги про художників	
16.	Уроки математики	
17.	Вирішувати задачі з хімії	
18.	Вивчати анатомічну структуру рослин і тварин	
19.	Читати про економіку і державний устрій країн	
20.	Читати технічні журнали	
21.	Читати статті і науково-популярні журнали про досягнення в галузі радіотехніки	
22.	Аналізувати й оцінювати літературні твори	
23.	Знайомитися з різними законами, статутами, інструкціями	
24.	Вивчати історію міста чи району, в якому ви живете	
25.	Допомагати товаришам у навчанні, пояснювати важкі питання	
26.	Уроки анатомії і фізіології людини	
27.	Складати і вести картотеки	

28.	Знайомитися з військовою технікою	
29.	Слухати сучасну популярну музику	
30.	Відвідувати музеї, художні виставки	
31.	Учитися в математичній школі	
32.	Уроки хімії	
33.	Читати книги про рослини і тварин	
34.	Їздити в геологічні експедиції	
35.	Знайомитися із сучасними досягненнями техніки	
36.	Займатися в радіотехнічному гуртку	
37.	Читати літературно-критичні і публіцистичні статті	
38.	Вивчати політичний устрій і соціальні зміни країн	
39.	Читати книги на історичні теми	
40.	Виконувати роботу педагога-організатора	
41.	Знайомитися з досягненнями в галузі медицини	
42.	Організовувати харчування в походах	
43.	Уроки фізкультури	
44.	Займатися в музичній школі	
45.	Займатися в ізостудії	
46.	Вирішувати задачі з алгебри	
47.	Робити досліди з хімії	
48.	Уроки ботаніки, зоології, анатомії	
49.	Дізнаватися про відкриття нових родовищ корисних копалин	
50.	Розбиратися в кресленнях і схемах	
51.	Ремонтувати побутові електроприлади	
52.	Пробувати писати розповіді, вірші	
53.	Проводити політінформації в класі	
54.	Дивитися фільми про історичні події в різних країнах	
55.	Готувати доповіді, повідомлення і виступати з ними перед молодшими дітьми	
56.	Піклуватися про хворих, надавати їм допомогу	
57.	Допомогти товаришу у виборі відповідного одягу	
58.	Брати участь у військових іграх, похода	
59.	Декламувати, виступати на сцені, співати в хорі	
60.	Оформляти стінгазети, стенди, виставки, монтаж	
61.	Вирішувати задачі по геометрії	
62.	Вивчати за допомогою мікроскопа живі організми і тканини	
63.	Самостійно виводити формули хімічних реакцій	
64.	Уроки географії	
65.	Збирати і ремонтувати різні механізми	
66.	Збирати і ремонтувати радіоапаратуру	
67.	Вивчати походження слів і висловлювань	
68.	Виступати з доповідями перед великою аудиторією	
69.	Знайомитися з стародавньою культурою по розкопках археологів	
70.	Працювати педагогом-організатором у молодших класах	
71.	Робити перев'язки, надавати першу допомогу при травмах	
72.	Робити людям різні побутові послуги	
73.	Займатися в спортивній секції	
74.	Грати на музичних інструментах	
75.	Малювати олівцем, фломастерами, фарбами	
76.	Читати науково-популярну літературу про математичні відкриття і відомих математиків	
77.	Займатися в хімічному гуртку, брати участь у хімічних олімпіадах	
78.	Доглядати за рослинами і тваринами, спостерігати за ними	

79.	Здійснювати тривалі і важкі походи, під час яких доводиться напружено працювати за заданою програмою	
80.	Уроки праці	
81.	Розбиратися в складних радіосхемах	
82.	Працювати зі словником, літературними джерелами, бібліографічними довідниками	
83.	Читати в газетах і дивитися по телебаченню політичні новини	
84.	Знайомитися з законами історичного розвитку людства	
85.	Проводити час з малятами, розповідати, читати їм книги	
86.	Виявляти турботу і чуйність стосовно людей	
87.	Виявляти такт, витримку, самовладання в спілкуванні з людьми	
88.	Вивчати історію великих історичних боїв і долі видатних полководців	
89.	Дивитися театральні постановки по телебаченню	
90.	Знайомитися з картинами, скульптурними пам'ятниками, іншими пам'ятниками мистецтва	
91.	Займатися додатково математикою, брати участь у математичних олімпіадах	
92.	Дізнаватися про нові досягнення в галузі хімії	
93.	Брати участь у роботі біологічних гуртків і проводити досліди з рослинами і тваринами	
94.	Складати географічні і геологічні карти	
95.	Навчитися самому водити машину і вміти її ремонтувати	
96.	Уроки фізики	
97.	Писати твори на вільну тему	
98.	Вести дискусії на політичні теми	
99.	Порівнювати звичаї і вдачі різних народів, знайомитися з історією культури	
100.	Аналізувати свої вчинки, поведіння в спілкуванні з людьми	
101.	Читати медичні довідники, словники	
102.	Працювати над поліпшенням умов праці й удосконалюванням устаткування	
103.	Займатися спортом, брати участь у спортивних змаганнях	
104.	Брати участь у вечорах шкільної самодіяльності	
105.	Випилювати, випалювати, різати по дереву	
106.	Виконувати роботу, що вимагає математичних знань	
107.	Виконувати роботу, що вимагає знань принципів і законів хімії	
108.	Виконувати роботу на відкритому повітрі, що вимагає фізичного навантаження	
109.	Довгостроково працювати в польових умовах	
110.	Виконувати складні технічні роботи, що вимагають великої точності	
111.	Виконувати роботу в закритому приміщенні, що вимагає фізичного навантаження	
112.	Роботу, що вимагає аналізу, обмірковування, уміння виражати свої думки	
113.	Роботу, що вимагає неупередженого ставлення до людей, розуміння їхньої психіки	
114.	Працювати з книгами, порівнюючи й аналізуючи вивчене	
115.	Роботу, що вимагає великого такту, витримки, самовладання	
116.	Роботу, що вимагає великої любові до людей, уваги до них	
117.	Постійно працювати з людьми	
118.	Роботу, що вимагає рішучості, витривалості, дисципліни	
119.	Роботу, що вимагає постійної підготовки, повторних вправ	
120.	Бачити в повсякденному прекрасне і прагнути передати це людям	

Після того, як заповнені бланки відповідей, підрахуйте кількість плюсів у кожному вертикальному стовпчику. Найбільша кількість плюсів в одному зі стовпчиків відповідає інтересу до даної галузі знань чи до даної діяльності.

1 – математика

- 2 – хімія
- 3 – біологія
- 4 – геологія, географія
- 5 – техніка
- 6 – електротехніка, радіотехніка
- 7 – література, журналістика
- 8 – юриспруденція
- 9 – історія
- 10 – педагогіка
- 11 – медицина
- 12 – сфера обслуговування
- 13 – спорт і військова справа
- 14 – мистецтво (музика, театр, кіно)
- 15 – мистецтво (образотворче)

Бланк відповідей карти інтересів

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт із навчальної педагогічної практики включає:

1) Щоденник педагогічних спостережень (документ, у якому студент фіксує результати спостережень, аналізує їх, висвітлює зміст своєї роботи), який має містити:

- титульну сторінку: прізвище, ім'я, по-батькові студента, факультет, група;
- прізвище та ініціали групового керівника навчальної педагогічної практики, місце її проведення, термін;
- I сторінка: назва закладу загальної середньої освіти (ЗСО), його адреса, прізвища та ініціали директора, його заступників, класного керівника, вчителів;
- II сторінка: список класу, розміщення учнів за партами;
- III сторінка: розклад уроків та розклад дзвінків;
- IV сторінка: графік роботи на тиждень;
- V сторінка: індивідуальний план роботи студента на тиждень;
- робочі записи за кожен день практики;
- звіт із аналізом результатів педагогічних досліджень.

Щоб з'ясувати, як реалізуються гуманістичний підхід, особистісно орієнтований підхід і впроваджуються ідеї педагогіки співробітництва у сучасному закладі загальної середньої освіти, студенти виконують завдання, спрямовані на дослідження навчально-виховного процесу, а саме:

- дослідити ставлення учнів до закладів загальної середньої освіти, уроків, учителів (Методика № 1);
- дослідити стилі педагогічного керівництва навчальною діяльністю учнів (Методика № 2);
- дослідити характер педагогічної взаємодії на уроці /урок-монолог і урок-діалог (Методика № 3).

2) Письмовий звіт, який має містити:

- аналіз ставлення учнів до навчання;
- аналіз стилю педагогічного керівництва пізнавальною діяльністю учнів різних учителів;
- аналіз характеру взаємодії на уроках різних учителів (Методика № 4);
- аналіз характеру взаємодії класного керівника з учнями (Методика № 5);
- аналіз результатів соціометрії (Методика № 6);
- укладання карти інтересів (Методика № 7).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання звіту з практики передбачає перевірку рівня виконання студентами завдань, визначених програмою практики.

Оцінювання звіту з практики здійснюється у формі особистого захисту студентом результатів проходження практики перед комісією з викладачів кафедри, до складу якої входять керівник практики від університету, викладачі дисциплін професійної підготовки і, за можливості, керівник практики від бази практики.

Розподіл накопичення балів відбувається із врахуванням поточного контролю роботи під час навчальної педагогічної практики та за розділами звіту:

Ведення щоденника педагогічних спостережень	(0-10 балів)
Письмовий звіт	
– аналіз ставлення учнів до навчання	(0-10 балів)
– аналіз стилю педагогічного керівництва пізнавальною діяльністю учнів різних учителів	(0-10 балів)
– аналіз характеру взаємодії на уроках різних учителів	(0-10 балів)
– аналіз типу професійної поведінки вчителів	(0-10 балів)
– аналіз характеру взаємодії класного керівника з учнями	(0-10 балів)
– аналіз результатів соціометрії	(0-10 балів)
– укладання карти інтересів	(0-10 балів)
– проведення виховного заходу	(0-10 балів)
– проведення профорієнтаційних заходів	(0-10 балів)
Всього студент може набрати	100 балів